

SUN'iy INTELLEKT VA FOYDALANUVCHI O'RTASIDAGI IJTIMOiy MUNOSABATLAR

Gulsanam G'apurova

Toshkent davlat yuridik universiteti

Xususiy huquq fakulteti 1-kurs B potok 1-guruh talabasi

Marketuzum81@gmail.com

Annontatsiya: Maqolada sun'iy intellekt va foydalanuvchi o'rtasidagi ijtimoiy munosabatlarni tartibga solish masalasi ko'rib chiqiladi. SI texnologiyalarining keng qo'llanilishi huquqiy va axloqiy mezonlar shakllanishini taqozo etadi. Xalqaro va milliy tajribalar tahlil qilinib, sun'iy intellektning shaxsiy ma'lumotlar himoyasi, mualliflik huquqi, fuqarolik va jinoyat huquqiga ta'siri o'rganiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, huquqiy mezonlar, axloqiy mezonlar, xalqaro tajribalar, milliy tajriba. ijtimoiy munosabatlar, mualliflik huquqi va jinoyat huquqi.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SOCIAL RELATIONS WITH USERS

Gulsanam G'apurova

Tashkent State University of Law, Faculty of Private Law, 1st year, Group B1,

Marketuzum81@gmail.com

Abstract: This article examines the regulation of social relations between artificial intelligence and users. The widespread application of AI technologies necessitates the formation of legal and ethical standards. International and national experiences are analyzed, studying AI's impact on personal data protection, copyright, civil and criminal law.

Keywords: Artificial intelligence, legal frameworks, ethical standards, international practices, national experiences, social relations, copyright law, criminal law.

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И СОЦИАЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ С ПОЛЬЗОВАТЕЛЕМ

Гульсанам Гапурова

*Ташкентский государственный юридический университет, факультет
частного права, 1 курс, поток В, группа 1, студентка:*

Marketuzum81@gmail.com

Аннотация: В статье рассматривается регулирование социальных отношений между искусственным интеллектом и пользователями. Широкое применение ИИ-технологий требует формирования правовых и этических стандартов. Анализируется международный и национальный опыт, изучается влияние ИИ на защиту персональных данных, авторское право, гражданское и уголовное право.

Ключевые слова: искусственный интеллект, правовые нормы, этические стандарты, международный опыт, национальный опыт, социальные отношения, авторское право, уголовное право.

Kirish: Hozirgi rivojlanadigan dunyoda sun'iy intellekt to'rtinchi sanoat inqilobining muhim elementidir. Sun'iy intellektning jadal rivojlanishi va amaliyotda qo'llanilishining kengayishi Sun'iy intellektning ham qo'shtirnoq ichida huquq sohasiga qo'shishni taqozo etadi. Sun'iy intellektning ahamiyati ortib borayotganini inobatga olgan holda, u bilan bog'liq masalalarni huquqiy tartibga solish kelgusi yillarda ham milliy, ham xalqaro miqyosda kun tartibida bo'ladi. Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish blokini shakllantirishda turli mamlakatlar hukumatlari o'rtasida kelishilgan pozitsiyani ishlab chiqish muhim, buning uchun bunday tartibga solishni yaratish ehtiyojlarini tushunish kerak.

Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish masalasi va bundan kelib chiqadigan muammolar allaqachon dunyoning yetakchi universitetlari talabalari tomonidan o'rganilmoqda, masalan, 2018-yildan boshlab Stenford universiteti dasturiga "Sun'iy intellektni tartibga solish" (Regulating Artificial intellekt) interaktiv kursi kiritilgan. Razvedka), kurs mualliflari sifatida kelajakdagi yuristlarning ushbu sohadagi joriy va o'rta muddatli muammolarni tushunishlarini chuqurlashtirish uchun mo'ljallangan⁸⁴. Kursda sun'iy intellektni rivojlantirishning mumkin bo'lgan yo'nalishlari, sun'iy intellektning mavjud versiyalaridan foydalangan holda ishlab chiqish, turli xil yuridik ahamiyatga ega muammolar va sun'iy intellektni tartibga solishning asosiy tushunchalari ko'rib chiqiladi.

Nazariy asos va adabiyotlar sharhi

Sun'iy intellektni tartibga solish ma'lum bir yondashuv asosida shakllanadi. Ko'p sonli tarafdorlarga ega bo'lgan ikkita asosiy yondashuv mavjud:

- 1) Huquqiy(rasmiy)
- 2) Texnologik

⁸⁴ Stenford universiteti tadqiqot kurslari. LAW 4039: Sun'iy intellektni tartibga solish. URL: [https://explorecourses.stanford.edu/search?view=catalog&filter-coursestatus-Active=on&q=LAW%204039:%20Regulating%20Artificial%20Intelligence&academicYear=2018 2019](https://explorecourses.stanford.edu/search?view=catalog&filter-coursestatus-Active=on&q=LAW%204039:%20Regulating%20Artificial%20Intelligence&academicYear=2018%202019) (kirish 01/02).

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Sun'iy intellektni tartibga solishda ikki asosiy yondashuv mavjud: huquqiy va texnologik. Huquqiy yondashuv konservativ bo'lib, mavjud qonunlarni SI sohasiga qo'llashga va faqat zarur hollarda yangi qoidalar qo'shishga yo'naltirilgan. Bu yondashuvning afzalligi - yuristlar uchun tanish va tushunarli bo'lishi, kamchiligi esa - advokatlarning texnologiyani yetarlicha bilmasligi va ba'zan yangi tartibga solish ehtiyojlarini e'tibordan chetda qoldirishi. Tartibga solish darajasi (yumshoq yoki qattiq) ma'lum sohalarga investitsiya kirib kelishi yoki chiqib ketishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchi yondashuv texnologik. Texnologik yondashuv har bir texnologik mahsulot guruhini (uchuvchisiz transport, xizmat robotlari, sanoat robotlari) alohida tartibga solishni taklif qiladi. Tartibga solish texnologiya rivojlanish darajasiga bog'liq bo'lib, innovatsiyalarga to'sqinlik qilmasligi kerak. Afzalliklari: "ko'r zonalar"ning yo'qligi va individual masalalarni batafsil tartibga solish. Kamchiliklari: past izchillik darajasi va tezkor eskirish, chunki texnologik yaqinlashuv turli yo'nshu gaplaringni matn holiga keltirib beralishdagi mahsulotlarni birlashtiradi, tor yo'naltirilgan tartibga solish esa bu jarayonga to'sqinlik qilishi mumkin.

Konservativ huquqiy yondashuvda robot tomonidan yetkazilgan zarar uchun javobgarlik uni ishga tushirgan shaxs zimmasiga yuklanadi. Boshqa qarashga ko'ra esa, bu yondashuv robototexnika rivojini sekinlashtiradi va texnologik ilg'or mamlakatlardan orqada qolish xavfini tug'diradi. Shuningdek, avtonom robotlar bilan bog'liq javobgarlikni sug'urta orqali tartibga solish mumkinligi ta'kidlanadi — bunda robotdan olinadigan foyda asosida maxsus fond shakllantirilib, zararlar aynan shu fond hisobidan qoplanadi.

Agar huquqiy yondashuv bilan: "Sun'iy intellekt huquq subyekti maqomiga ega bo'lishi kerakmi?" degan savolga javob bersangiz, jamiyatga kerak yoki kerak emasligiga qarab beriladi va jamiyat antropotsentrikdir. Shunga ko'ra, sun'iy intellekt erishgan rivojlanish darajasidan qat'i nazar huquq obyekt - narsa maqomida qolishi kerak; bu narsaning xarakterli xususiyatlari maxsus qoidalar talab qilishi mumkin, lekin bundan ortiq emas. Qattiq texnologik yondashuv bilan qaror sun'iy intellekt tizimining intellektual imkoniyatlarini baholash asosida qabul qilinishi kerak: agar ular insonnikiga teng yoki undan yuqori bo'lsa, bu savolga javob ijobiy bo'ladi - ha, bu huquq subyekti.

Amaliyotda huquqiy va texnologik yondashuvlar kombinatsiyasi qo'llaniladi. Ularning birortasi sof shaklda amal qilmaydi — faqat biri ustunlik qilishi mumkin. Qattiq huquqiy yondashuv innovatsiyalarga to'sqinlik qilishi mumkin, shu sababli robotlarga nisbatan "do'stona" qonunlar qabul qilgan davlatlar ko'proq sarmoya jalb etadi va iqtisodiy ustunlikka ega bo'ladi. Bu esa boshqa davlatlarni o'rnak olishga undaydi⁸⁵. Texnologik yondashuv (uning tarafdorlari texnologik o'zgarishlarga nisbatan

⁸⁵ Filipova I.A. Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish: Rossiyada tartibga solish, xorijiy tadqiqotlar va amaliyot // Davlat va huquq. 2018. No 9. C. 79–88.

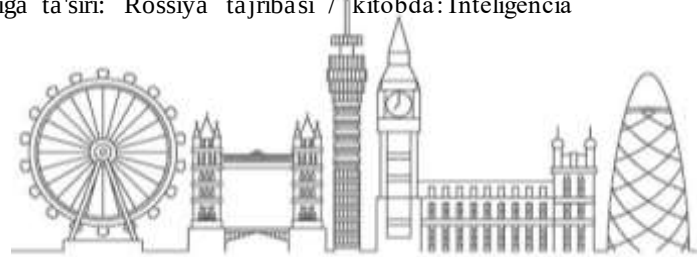

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

huquqning ikkinchi darajaliligini ta'kidlaydi) sof shaklda ham qo'llanilmaydi, chunki bizda insoniyat sivilizatsiyasi va shunga mos ravishda antropotsentrik jamiyat mavjud. Shunday qilib, har qanday holatda ham manfaatlar mutanosibligini ta'minlash ushbu sohadagi qonunchilikni shakllantirishdagi asosiy vazifalardan biridir⁸⁶. Muayyan davlat tomonidan qabul qilingan sun'iy intellekt bilan bog'liq munosabatlarni huquqiy tartibga solish modeli yondashuvlar kombinatsiyasiga boliq. Texnologik yondashuvga eng yaqin modelga Xitoy misol bo'la oladi va huquqiy yondashuvga Yevropa Ittifoqida tartibga solinadigan tartibga solish mavjud⁸⁷. Turli mamlakatlarning qonunlari va tarixiy tajribasidagi farqlarni hisobga olgan holda milliy qonunchilik sun'iy intellekt sohasida ham xilma-xil bo'lishini yuqori ehtimollik bilan ta'kidlash mumkin. Sun'iy intellekt rivojlanishining salbiy oqibatlaridan qochish uchun jahon hamjamiyatining barcha a'zolari rozi bo'ladigan muayyan umumiy qoidalarga ehtiyoj bor. Ushbu sohada xalqaro tartibga solishni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega, chunki u jahon bozorining barcha ishtirokchilari uchun "o'yin qoidalari"ni o'rnatadi, bundan tashqari, davlatlarning mutlaq ko'pchiligining qonunchiligi xalqaro normalarga qaratilgan, shuning uchun xalqaro miqyosda ma'lum qoidalarni birlashtirish milliy darajada shunga o'xshash qoidalarni mustahkamlashga yordam beradi. Gap barcha davlatlar tomonidan e'tiborga olinadigan ma'lum umumiy normalarni o'rnatish haqida ketmoqda. Har qandad jamiyatda uning a'zolari munosabatlarini tartibga solish jamiyat mavjudligining zaruriy shartidir. Ijtimoiy tartibga solish-odamlar va ular jamoalari xatti-harakatlari belgilash, ushbu xatti-harakatlarning doimiyligi va rivoji uchun zarur yo'nalishlar berish, uni aniq maqsadni ko'zlagan holda muayyan bir qolipga tushirish demakdir. Ijtimoiy tartibga solish ikki xil - normativ va individual ko'rinishga ega bo'ladi. Individual tartibga solish esa aniq subyektga taalluqli hisoblanadi, ya'ni tegishli tarzda harakat qilish uchun berilgan individual ko'rsatmalardan iborat bo'ladi. Bunda normativ tavsifga bo'lgan normalar aniq vaziyatlarda ikki yoki undan ortiq shaxslar yoxud ularning uyushmalari o'rtasida yuzaga keladigan muayyan munosabatlarni tartibga solishga qaratilgan bo'ladi. Normativ tartibga solish umumiy xususiyatga ega bo'lib, bunda normalar jamiyatning barcha a'zolariga yoxus uning muayyan qismiga tegishli bo'ladi. Jamiyatda amalda bo'lgan barcha normalar ikki katta guruhga ya'ni ijtimoiy va texnik normalar bo'liish mumkin. Mazkur bo'linish normalarning tartibga solish predmetiga ko'ra tasniflanadi. Agar norma kishilar xulq-atvor va ular o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soladigan bo'lsa, uni ijtimoiy norma sifatida tavsiflash mumkin. Agar norma shaxsning tabiat va texnik vositalaridan foydalanishi bilan bog'liq munosabatlarga doir bo'lsa, unga texnik

⁸⁶ McCarty LT Sun'iy intellekt va huquqda to'g'ri muvozanatni topish / kitobda: Sun'iy intellekt qonuni bo'yicha tadqiqot qo'llanmasi. Bob: 3. Nashriyotchi: Edvard Elgar nashriyoti. 2017. B. 55–87.

⁸⁷ Filipova I. Sun'iy intellektning mehnat munosabatlariga ta'siri: Rossiya tajribasi / kitobda: Inteligência Sun'iy nas Relações de Trabalho. Mizuno LTDA. 2022

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

normalar sifatida qarash lozim⁸⁸. Bundan kelib chiqadiki, sun'iy intellekt va foydalanuvchi o'rtasidagi munosabatlar texnik normalar bilan tartibga solinadi hamda shu jihatdan olganda, texnik normalar "inson va mashina", "inson va mehnat quroli", "inson va ishlab chiqarish" tipidagi, ya'ni inson bilan uni o'rab turuvchi jonsiz predmetlarga oid munosabatlarni tartibga soladi deyish mumkin.

Tadqiqot metodologiyasi

O'zbekiston Respublikasida sun'iy intellekt bilan bog'liq munosabatlarni huquqning ta'siri ostiga olishi uchun xalqaro tajribalarni yillar davomida kuzatib kelmoqda. Asosan Rossiya, AQSH va Xitoy davlatining tartibga solish masalasidagi andozalarni o'rganishga harakat qilmoqda. Xususan, 2017-yilda yana ikkita hujjat chiqarildi: Rossiya Federatsiyasi Prezidentining "2017-2030-yillarda Rossiyada axborot jamiyatini rivojlantirish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni⁸⁹ va Rossiya Federatsiyasi Hukumatining "Rossiya Federatsiyasining raqamli iqtisodiyoti dasturini tasdiqlash to'g'risida" qarorlari⁹⁰ asosida "Raqamli O'zbekiston - 2023" strategiyasini tasdiqlash va uni samaqarili amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Prezidentning 6079-sonli Farmoni 2020-yilning 5-oktabrida qabul qilingan. AQSHda 2019-yil 10-aprelda bir qator senatorlar "Algoritmik javobgarlik to'g'risida"gi qonun loyihasini taqdim etdilar, unga ko'ra kompaniyalar "amerikaliklarga ta'sir etuvchi noto'g'ri, adolatsiz, xolis yoki kamsituvchi qarorlarga olib keladigan noto'g'ri kompyuter algoritmlarini tekshirish va tuzatish"ni talab qiladi.⁹¹ Bu AQSh Kongressining avtonom avtotransport kabi ma'lum bir texnologik sohani emas, balki umuman sun'iy intellekt tizimlarini o'z ichiga olgan munosabatlarni tartibga solishga birinchi urinishi edi. Aynan shu hodisadan so'ng O'zbekistonda sun'iy intellekt bilan bo'lgan munosabatlarni tartibga solishda qonunga rioya qilish va milliy qadriyatlarga hurmat, aniqlik va samaradorlik, xavfsizlik, ishonchlilik va nosozliklarga chidamlilik, aniqlik va shaffoflik hamda javobgarlik va kuzatuvchanlik kabi tamoyillardan foydalana boshlandi. Hozirgi kunda turli davlatlarda sun'iy intellektning paydo bo'lish tarixi, hozirgi holati haqida yetarlicha ma'lumotlar bazasiga ega bo'lishdi, shu jumladan, O'zbekiston ham. Lekin uning kelajagi haqida O'zbekiston olimlarida hozircha yetarlicha qarashlar mavjud emas. AQSHning asosiy raqobatchisi Xitoyda bu muammo deyarli hal qilingan hamda 2015-yilda Xitoy 2025 yil

⁸⁸ SH.A Saydullayev. Davlat va huquq nazariyasi."Yuridik adabiyotlar publish "2024.92-93-betlar

⁸⁹Rossiya Federatsiyasi Prezidentining 2017 yil 9 maydagi 203-sonli "Rossiya Federatsiyasida 2017- 2030 yillarda axborot jamiyatini rivojlantirish strategiyasi to'g'risida" gi farmoni // Rossiya Federatsiyasi qonun hujjatlari to'plami. 2017 y. 20-modda.2901.

⁹⁰ Rossiya Federatsiyasi Hukumatining 2017 yil 28 iyuldagi qarori. No 1632-r "Rossiya Federatsiyasining raqamli iqtisodiyoti" dasturini tasdiqlash to'g'risida" // Rossiya Federatsiyasi qonun hujjatlari to'plami. 2017 yil. 32-modda. 5138 (o'z kuchini yo'qotgan).

⁹¹ HR2231 – 2019-yildagi algoritmik javobgarlik to'g'risidagi qonun. URL: <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/2231> (Kirish 01/07/2022).

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

uchun Xitoyda ishlab chiqarilgan keng qamrovli rivojlanish dasturini boshladi⁹² va 2017-yil iyul oyida Xitoy Xalq Respublikasi Davlat kengashi tomonidan qabul qilingan "Yangi avlod sun'iy intellektni rivojlantirish rejasi" nashr etildi⁹³ bu rasman sun'iy intellektni rivojlantirishni milliy ustuvor vazifa deb e'lon qildi. Aynan shu ustuvorlikning belgilanishi natijasida olimlarimizda ma'lumotlar bazasiga qisman ega bo'ldi desam mubolig'a bo'lmaydi. Germaniya, Fransiya, Niderlandiya, Belgiya, Italiya kabi boshqa Yevropa davlatlari faqat birlashib, Yevropa Ittifoqining yaratilishi bo'lgan "birlashgan front" sifatida harakat qilish orqali AQSH va Xitoy bilan taqqoslanadigan iqtisodiy kuchga da'vo qilishlari mumkin. 2020-yil holatiga ko'ra 30dan ortiq davlatda sun'iy intellektni rivojlantirish masalasida davlat strategiyalarini ishlab chiqishgan hamda bu raqamlar hozirgi kunda ham muntazam ravishda o'sib bormoqda.

Muhokama va natijalar

Jinoyat huquqi bo'yicha mutaxassislar bir qator jinoiy xavflar mavjudligi sababli sun'iy intellektni ishlab chiqish, ishlab chiqarish va foydalanish sohasidagi munosabatlarni jinoiy tartibga solish zarurligini faol muhokama qilmoqdalar⁹⁴. Masalan, kiberhujumlar uchun mashinani o'rganish texnikasi, odamlarning shaxsiy hayotiga tajovuz qilish uchun esa yuzni aniqlash va ma'lumotlarni qidirish algoritmlaridan foydalanish mumkin. Sun'iy intellekt tizimlarining ma'lumotlarni, shu jumladan, insonning psixologik xususiyatlariga oid shaxsiy ma'lumotlarni samarali qidirish va qayta ishlash qobiliyati ularni huquqbuzarlarning ayrim toifalari uchun jozibador qiladi.

Neyron tarmoqlardan foydalanish jinoyatchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va ularning faoliyatini yengillashtiradi. Masalan, ilgari odamlar yolg'on ma'lumotni o'zlari tayyorlagan bo'lsa, endi bu vazifani neyron tarmoqlar bajaradi va ancha tez va samarali amalga oshiradi. Shunday texnologiyalardan biri — deepfake, ya'ni chuqur o'rganish algoritmlari asosida sun'iy intellekt tomonidan yaratilgan soxta tasvir yoki ovoz. Bu texnologiya odamning ovozi va tashqi ko'rinishini shu darajada aniq taqlid qiladi-ki, hatto algoritmlar ham chalg'ishi mumkin. So'nggi yillarda bu texnologiyaning tarqalish sur'ati tezlashgan: Internetdagi deepfake videolar soni har olti oyda ikki baravar ortmoqda. Biroq, ko'pgina mamlakatlarda sun'iy intellekt va deepfake'ga oid jinoiy qonunchilik hali shakllanmagan. Ba'zi istisnolar mavjud. Masalan, Xitoyda 2020-yildan boshlab deepfake kontentini "soxta" deb belgilamasdan tarqatish jinoiy javobgarlikka

⁹² Xitoyda ishlab chiqarilgan 2025. URL: <http://www.cittadellascienza.it/cina/wp-content/uploads/2017/02/IoT-ONE-Made-in-China-2025.pdf>.

⁹³ Sun'iy intellektni rivojlantirish rejasining yangi avlodi, 2017. URL: <https://flia.org/notice-state-council-issuing-new-generation-artificial-intelligence-development-plan/> (kirish 12/10/2021).

⁹⁴ Begishev I.R., Latypova E.Yu., Kirpichnikov D.V. Sun'iy intellekt huquqiy kategoriya sifatida: ta'rifni ishlab chiqishga doktrinal yondashuv // Iqtisodiyot va huquqning dolzarb muammolari. 2020. V. 14. No 1. S. 79–91.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

sabab bo'ladi. AQShda esa bu masala bo'yicha bir necha qonun loyihalari 2018, 2019 va 2021-yillarda Kongressga taqdim etilgan, biroq 2022-yil boshida hali qabul qilinmagan edi. Umuman olganda, jinoyatchilar tomonidan ilmiy-texnik yutuqlardan foydalanish ortidan yuzaga kelayotgan ijtimoiy munosabatlar jinoiy qonunchilikda sekin aks etmoqda. Shuningdek, mualliflik huquqi masalasi ham dolzarb bo'lib qolmoqda — sun'iy intellekt tomonidan yaratilgan intellektual mahsulotlarga kim egalik qilishi masalasi hali ham aniq yechimga ega emas.

Umumiy qoida sifatida, aksariyat mamlakatlar qonunchiligiga ko'ra, mualliflik huquqi faqat inson tomonidan yaratilgan asarlarga nisbatan qo'llanadi. Sun'iy intellekt tomonidan yaratilgan kontentga mualliflik huquqini berish masalasida esa yondashuvlar turlicha. Masalan, AQSh va ko'plab Yevropa mamlakatlarida bunday asarlar "inson ijodi" hisoblanmagani sababli huquq bilan himoyalalanmaydi. Boshqa ba'zi davlatlarda esa sun'iy intellektni yaratgan yoki foydalangan shaxsga mualliflik huquqi berilishi mumkin. Shu bois, sun'iy intellekt yaratgan asarlarga huquq berilmaydi, deb umumiy xulosa qilish noto'g'ri, chunki har bir davlat o'z qonunchilik tizimiga asoslanadi. Masalan, Buyuk Britaniyada bunday huquq beriladi, O'zbekistonda esa hozirgacha aniq normalar ishlab chiqilmaganligi sababli bu huquq berilmaydi. Bunday huquqiy bo'shliqlar nafaqat jinoyat va fuqarolik huquqi, balki konstitutsiyaviy, ma'muriy, moliyaviy va protsessual huquq sohalarida ham uchraydi.

Xulosa

Sun'iy intellekt yaratayotgan intellektual mahsulotlar, deepfake texnologiyasi va shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi kabi masalalar bugungi huquqiy tizim uchun jiddiy chaqiriqlardir. Ko'plab mamlakatlarda qonunchilikdagi bo'shliqlar ushbu sohada yangilanish zaruratini ko'rsatmoqda. Ayniqsa, mualliflik huquqi borasida xalqaro darajada yagona yondashuvning yo'qligi davlatlarni qonunchilikni qayta ko'rib chiqishga undamoqda. O'zbekistonda ham bu borada ilk qadamlar tashlanmoqda. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi xorijiy tajriba va milliy qadriyatlarni hisobga olgan holda zamonaviy va xavfsiz huquqiy muhit yaratishga xizmat qilishi mumkin. Biroq, mualliflik huquqi, jinoyat qonunchiligi kabi sohalarida sun'iy intellektga oid maxsus normalarning yo'qligi bu yo'nalishda yanada chuqur tadqiqotlar va qonunchilik islohotlarini talab qilmoqda. Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt va foydalanuvchi o'rtasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solish texnologik taraqqiyotga javob bo'lishi bilan birga, inson huquqlari va jamiyat barqarorligini ta'minlash uchun muhim strategik vazifadir. O'zbekiston ham global tendensiyalarni inobatga olib, o'ziga xos huquqiy model ishlab chiqishi lozim.

Foydalanilgan manbalar:

1. Stenford universiteti tadqiqot kurslari. LAW 4039: Sun'iy intellektni tartibga solish. URL: <https://explorecourses.stanford.edu/search?view=catalog&filter-coursestatus->

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

Active=on&q=LAW%204039:%20Regulating%20Artificial%20Intelligence
&academicYear=2018 2019 (kirish 01/02).

2. Filipova I.A. Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish: Rossiyada tartibga solish, xorijiy tadqiqotlar va amaliyot // Davlat va huquq. 2018. No 9. C. 79–88.

3. McCarty LT Sun'iy intellekt va huquqda to'g'ri muvozanatni topish / kitobda: Sun'iy intellekt qonuni bo'yicha tadqiqot qo'llanmasi. Bob: 3. Nashriyotchi: Edvard Elgar nashriyoti. 2017. B. 55–87.

4. Filipova I. Sun'iy intellektning mehnat munosabatlariga ta'siri: Rossiya tajribasi / kitobda: Inteligência Sun'iy nas Relações de Trabalho. Mizuno LTDA. 2022

5. SH.A Saydullayev. Davlat va huquq nazariyasi."Yuridik adabiyotlar publish "2024.92-93-betlar

6. Rossiya Federatsiyasi Prezidentining 2017-yil 9 maydagi 203-sonli "Rossiya Federatsiyasida 2017-2030-yillarda axborot jamiyatini rivojlantirish strategiyasi to'g'risida" gi Farmoni // Rossiya Federatsiyasi qonun hujjatlari to'plami. 2017-y. 20-modda. 2901.

7. Rossiya Federatsiyasi Hukumatining 2017-yil 28-iyuldagi qarori. No 1632-r "Rossiya Federatsiyasining raqamli iqtisodiyoti" dasturini tasdiqlash to'g'risida" // Rossiya Federatsiyasi qonun hujjatlari to'plami. 2017-yil. 32-modda. 5138 (o'z kuchini yo'qotgan).

8. HR2231 – 2019-yildagi algoritmik javobgarlik to'g'risidagi qonun. URL: <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/2231> (Kirish 01/07/2022).

9. Xitoyda ishlab chiqarilgan 2025.URL:<http://www.cittadellascienza.it/cina/wp-content/uploads/2017/02/loT-ONE-Made-in-China-2025.pdf>.

10. Sun'iy intellektni rivojlantirish rejasining yangi avlodi, 2017. URL: <https://flia.org/notice-state-council-issuing-new-generation-artificial-intelligence-development-plan/> (kirish 12/10/2021).

11. Begishev I.R., Latypova E.Y., Kirpichnikov D.V. Sun'iy intellekt huquqiy kategoriya sifatida: ta'rifni ishlab chiqishga doktrinal yondashuv // Iqtisodiyot va huquqning dolzarb muammolari. 2020. V. 14. No 1. S. 79–91.

12. Xitoy yangi onlayn kontent qoidalari bilan soxta yangiliklar va deepfakelarni yo'q qilishga intilmoqda // Reuters, 29/11/2019. URL: <https://www.reuters.com/article/us-china-technology/china-seeks-to-root-out-fake-news-and-deepfakes-with-new-online-content-rules-idUSKBN1Y30VU> (kirish sanasi: 01/10/2022)

13. Pattison-Gordon J. Senat qo'mitasi Deepfake ishchi guruhini yaratish bo'yicha qonun loyihasini ilgari surdi // Hukumat texnologiyasi, 08/06/2021. URL: [https://www-govtech-com.translate.google.com/security/senate-committee-advances-bill-to-create-deepfake-task-force?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=op,sc\(ac_tr_pto=op,sc\):01/10/2022](https://www-govtech-com.translate.google.com/security/senate-committee-advances-bill-to-create-deepfake-task-force?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=op,sc(ac_tr_pto=op,sc):01/10/2022).

14. Kozayev N.Sh. Jinoiy siyosatning holati va jinoyat huquqidagi inqirozli hodisalarni bartaraf etish masalalari // DSU huquqiy axborotnomasi. 2016. No 1. P. 96–101.

